

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

ГОЛОВКО Ольга Михайлівна

УДК 342.95:007

**ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ
У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ У МЕДІАПРОСТОРИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України.

Науковий керівник

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
Савінова Наталія Андріївна,
Національний університет «Одеська морська академія», декан факультету морського права та менеджменту.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
Довгань Олександр Дмитрович,
Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, перший заступник директора з наукової роботи;

кандидат юридичних наук
Зайцев Микола Миколайович,
Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, провідний науковий співробітник Центру воєнно-стратегічних досліджень.

Захист відбудеться 27 березня 2018 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради 26.501.01 у Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитись у Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського, 110-В.

Автореферат розіслано 27 лютого 2018 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. О. Золотар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стрімкість розвитку інформаційного суспільства, нових медіа та сучасних електронних комунікацій обумовлює появу нових політико-правових завдань щодо виявлення, аналізу та запобігання загроз безпеці людини у медіапросторі, котрі навіть можуть спричиняти інформаційні війни, що є складовою частиною гібридних війн (або «DIME wars» від поєднання перших літер слів – Diplomacy, Information, Military, Economics). Інформаційна безпека виступає самостійною складовою національної безпеки України, впливаючи на інші її сфери, такі як зовнішньополітичну, воєнну, внутрішньополітичну, економічну, науково-технологічну та інші, визначені Законом України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 року № 964-IV.

Вважається, що основним показником нейтралізації та попередження інформаційних загроз та негативних медіавпливів (media effects) є відповідний стан безпеки людини у медіапросторі, який сьогодні знаходиться на низькому рівні. Це відбувається внаслідок того, що держава у рамках інформаційно-правової політики не визначила достатнього переліку заходів щодо попередження та протидії негативним медіавпливам, зокрема, шляхом впровадження медіаосвіти, виховання інформаційної культури та недопущення «мови ворожнечі», інформування суспільства про обов'язок ЗМІ, в тому числі «нових медіа», дотримуватися журналістських стандартів, передбачення юридичної відповідальності за умисне посягання на свідомість населення, що може зашкодити життю та здоров'ю людей тощо.

Недоліки формування та реалізації інформаційно-правової політики України у сфері забезпечення безпеки людини у медіапросторі призводять до підвищення дієвості негативного впливу, що проявляється у формі дезінформації, маніпуляцій, деструктивної пропаганди, підбурюванні до міжнаціональних конфліктів, соціальної, релігійної, етнічної чи мовної нетерпимості тощо.

На сьогодні в Україні існує низка наукових праць, в яких досліджуються окремі елементи державної інформаційно-правової політики України, зокрема, в частині забезпечення інформаційної безпеки людини, але комплексних робіт з питань правового регулювання, формування та реалізації інформаційно-правової політики України у сфері безпеки людини у медіапросторі не проводилось. Таким чином, формування інформаційно-правової політики України щодо забезпечення безпеки людини у медіапросторі є актуальним завданням.

Категорія «безпека людини у медіапросторі» є міждисциплінарною, оскільки вона досліджується в різних галузях знань: юриспруденція, психологія, соціологія, економіка, політологія тощо. Юридичним, соціологічним та політологічним особливостям негативного медіавпливу на людину присвячено праці О. П. Дубаса, Д. В. Дубова, О. О. Золотар, А. В. Ландіної, Є. Г. Нім, Н. А. Савінової, та інших. Низка наукових

досліджень щодо інформаційної безпеки була проведена в роботах вчених-юристів О. Д. Довганя, М. М. Зайцева, І. Ф. Коржа, Г. М. Красноступ, В. М. Петрик, В. Г. Пилипчука, Є. Д. Скулиша, І. М. Сопілко, М. П. Стрельбицького, І. О. Трубіна, а також політологів В. Д. Кулика, В. В. Литвиненка та інших. Питання правового регулювання інформаційних відносин розглядали такі науковці: І. В. Арістова, О. А. Баранов, І. Л. Бачило, В. В. Белєвцева, К. І. Беляков, В. М. Брижко, В. Д. Гавловський, О. П. Дзьобань, Р. А. Калюжний, О. В. Кохановська, В. М. Лопатін, А. І. Марущак, А. М. Новицький, В. Г. Пилипчук, Д. В. Сулацький, В. М. Фурашев, В. С. Цимбалюк та інші.

Однак, в Україні до цього часу не було здійснено комплексного дослідження проблеми формування інформаційно-правової політики в частині забезпечення безпеки людини в медіапросторі та вироблення рекомендацій з цього питання, що підкреслює важливість та актуальність обраної тематики дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідних робіт Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України: «Державно-правові проблеми інформаційної безпеки людини і суспільства в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір», січень 2012 – грудень 2016 рр. (номер державної реєстрації 0112U002073) та «Теоретико-правові основи формування та розвитку інформаційного суспільства» січень 2013 – грудень 2017 рр., (номер державної реєстрації 0113U003154). Тема дисертаційного дослідження затверджена на засіданні Вченої ради Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України (протокол № 10 від 23 грудня 2014 р.).

Дисертацію обговорено на семінарі Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України (02.11.2017 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає у тому, щоб на основі комплексного вивчення наукових праць у різних галузях знань напрацювати та надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо удосконалення теоретичних та методологічних положень інформаційно-правової політики України з метою забезпечення безпеки людини у медіапросторі.

Для досягнення цієї мети визначено такі основні *завдання*:

- розкрити сутність інформаційно-правової політики України;
- визначити зміст та основні напрями розвитку медіапростору в умовах становлення інформаційного суспільства;
- встановити детермінанти безпеки людини в медіапросторі, надати характеристику основних інформаційних загроз;
- визначити основні підходи щодо правового регулювання суспільних відносин при формуванні та реалізації інформаційно-правової політики України у сфері безпеки людини у медіапросторі;

– дослідити правові особливості правового забезпечення безпеки людини в медіапросторі;

– надати характеристику правовим засобам впливу на забезпечення безпеки людини у медіапросторі;

– напрацювати рекомендації щодо удосконалення законодавства в частині правового визначення політико-правових заходів протидії загрозам безпеці людини у медіапросторі в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення безпеки людини у медіапросторі.

Предметом дослідження є інформаційно-правова політика України у сфері безпеки людини у медіапросторі.

Методи дослідження. Практична цінність та достовірність результатів дисертаційного дослідження досягнута шляхом використання філософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів наукового пізнання.

Зокрема, широкого застосування отримав діалектичний метод, за допомогою якого було визначено закономірності та особливості розвитку та становлення державної інформаційно-правової політики (підрозділ 1.1, розділ 2). Аналіз та оцінка текстів нормативно-правових актів, узагальнення науково-теоретичних та методологічних досліджень з проблеми правового забезпечення безпеки людини у медіапросторі, аналіз монографічних праць з метою визначення властивостей інформаційно-правової політики та правового забезпечення ІБ людини в медіапросторі стало можливим за рахунок використання методу герменевтики (підрозділи 1.1 та 1.2). Застосування методу синтетичних оцінок та формально-правового методу дало змогу проаналізувати організаційно-правове забезпечення державної інформаційно-правової політики з питань забезпечення безпеки людини в медіапросторі (підрозділи 2.1–2.3). Структурний та системний методи забезпечили комплексний аналіз особливостей та принципів безпеки людини у медіапросторі (підрозділи 1.1–1.3). Також системний метод використано при дослідженні та класифікації загроз і небезпек для людини у медіапросторі (підрозділ 2.2).

Порівняльно-правовий метод сприяв здійсненню порівнянню природи механізмів державного управління в сфері безпеки людини та розвитку інформаційних відносин в Україні (підрозділи 2.1, 2.3). Формально-логічний метод використовується як універсальний засіб аргументації наукових висновків і напрацювання науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення законодавчого закріплення механізмів інформаційно-правової політики України (підрозділи 2.3, 3.1, 3.2). Метод правового моделювання та прогностичний метод дав змогу опрацювати шляхи підвищення ефективності системи та основних заходів інформаційно-правової політики у протидії небезпекам та загрозам на безпеку людини у медіапросторі (підрозділи 3.1, 3.2).

Інформаційною базою дослідження є закони України, нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів

України, інших органів державної влади, міжнародних організацій. *Науково-теоретичною базою дисертаційного дослідження* стали праці українських і зарубіжних учених-правознавців та фахівців з питань інформаційної безпеки, монографічні та аналітичні дослідження з проблем інформаційно-правової політики.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням теоретичних і практичних питань визначення інформаційно-правової політики України у сфері забезпечення безпеки людини у медіапросторі, в рамках якого розкрито особливості забезпечення медіабезпеки людини як складової інформаційної безпеки в цілому, сформульовано та обґрунтовано концептуальні підходи щодо її забезпечення. За результатами проведеного дослідження сформульовано низку наукових положень, зокрема:

уперше:

– напрацьовано визначення «безпека людини у медіапросторі», під яким слід розуміти стан захищеності інтересів людини від негативного впливу інформаційних факторів медіапростору, за якої забезпечуються своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз особистій безпеці людини у різних сферах її діяльності при виникненні негативних тенденцій до створення таких загроз, що може спричинити погіршення функціонування організму, свідомості, психіки людини тощо;

– наведено та запропоновано закріпити в законодавстві наступні терміни: «медіапростір», «медіаджерела», «медіа-аддикція», «інформаційна віктимізація»;

– розроблено проект Концептуальних засад політико-правових заходів протидії загрозам та впливам на інформаційну безпеку людини та суспільства у медіапросторі в Україні, мета яких полягає у впровадженні організаційно-правових механізмів, спрямованих на реалізацію інформаційно-правової політики держави щодо забезпечення безпеки людини у медіапросторі;

удосконалено:

– методологічні підходи до виокремлення основних елементів механізму забезпечення безпеки людини в медіапросторі: організаційно-правового; інформаційно-технічного; психолого-педагогічного;

– структурне наповнення поняття безпеки людини у медіапросторі через виокремлення її ознак; спрямованості інформаційно-правової політики на реалізацію прав і свобод, потреб, інтересів і прагнень людини, підвищення якості життя;

– класифікацію об'єктів забезпечення інформаційної безпеки людини, включаючи медіабезпеку, до яких віднесено: визначену законодавством сукупність інформаційних прав і свобод людини та громадянина, правове забезпечення діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх уповноважених осіб у сфері правового забезпечення інформаційних прав людини;

– теоретичну модель безпеки людини у медіапросторі, яка полягає у необхідності: термінологічного розмежування інформаційних загроз та загроз безпеці людини у медіапросторі; напрацювання відповідних пропозицій до національного законодавства, з огляду на уразливий стан інформаційної безпеки держави в цілому; напрацювання концептуальної моделі політико-правових заходів протидії загрозам безпеці людини у медіапросторі, що дозволить створити умови для забезпечення особистої безпеки людини в інформаційній сфері;

набуло подальшого розвитку:

– правові механізми регулювання відносин щодо обмеження інформаційних прав і свобод шляхом внесення змін до інформаційного законодавства щодо: класифікації інформаційних прав і свобод людини за певними критеріями, формування виключного переліку випадків та підстав для обмеження інформаційних прав і свобод людини в межах положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.; визначення чітких правових гарантій захисту прав і свобод людини в медіапросторі;

– системи ідентифікації та класифікації загроз безпеці людини у медіапросторі, які є складним ієрархічним утворенням з множинністю різномірних зв'язків, їх впливу на людину в частині посягання на її особисту інформаційну безпеку, зокрема, право на безпечний інформаційний простір, її фізичне та психічне здоров'я.

Практичне значення одержаних результатів проведеного дослідження полягає у тому, що сформульовані та методологічно обґрунтовані висновки за результатом дослідження можуть бути використані в:

– науково-дослідній роботі – у процесі подальших наукових розробок методологічного та практичного інструментарію інформаційно-правової політики України з питань безпеки людини у медіапросторі (довідка Національного університету «Одеська морська академія» від 13.09.2017 р.);

– законотворчій діяльності – для удосконалення окремих норм законодавства України з питань забезпечення безпеки інформаційних відносин, і, зокрема, медіабезпеки, аргументовано необхідність внесення практичних змін до чинного законодавства зі створення правових передумов для забезпечення безпеки людини в медіапросторі (довідка народного депутата України Дмитренко О.М. від 25.06.2017 р.);

– правозастосовній діяльності – при розробці державних програм інформаційної безпеки, розвитку інформаційного простору та медіапростору, створення дієвих механізмів протидії медіа загрозам та загрозам інформаційній безпеці (акт Ради адвокатів Чернігівської області від 7.06.2017 р.);

– навчально-методичній роботі – при викладанні навчальних дисциплін «Інформаційне право», «Адміністративне право», «Кримінологія»; проведенні занять з підвищення кваліфікації державних службовців, співробітників підрозділів Збройних Сил, Служби безпеки, Державної служби України з

надзвичайних ситуацій, Національного антикорупційного бюро України, а також – працівників освіти та ЗМІ; для підготовки підручників, навчальних посібників і навчально-методичних матеріалів (довідка Міжнародного благодійного фонду «Академія української преси» від 4.02.2016 р., довідка факультету соціології і права НГУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» від 8.08.2017 р.).

Дискусійні положення дисертаційного дослідження можуть стати основою для подальших наукових розробок.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, містить отримані особисто автором нові результати в галузі науки інформаційного права, спрямовані на забезпечення функціонування в державі ефективних механізмів інформаційно-правової політики.

В опублікованих у співавторстві з Савіною Н. А. працях автором особисто проведено дослідження інформаційно-психологічного впливу на людську свідомість в медіапросторі в Україні; проаналізовано нормативно-правову базу та наукову доктрину щодо інформаційно-правової політики України щодо медіаджерел; проведено аналіз засобів запобігання небезпекам та загрозам, а також негативним медіавпливам (media effects).

Усі наукові узагальнення, висновки, положення, результати досліджень, практичні рекомендації отримані автором особисто. За науковими працями, що опубліковані у співавторстві з Савіною Н. А., у роботі наведені лише ті положення, напрацювання й рекомендації, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження були оприлюднені автором на міжнародних та науково-практичних конференціях, круглих столах: «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (Київ, 19 березня 2015 р.); «Україна – ЄС. Сучасні технології, економіка та право» (Чернігів, 30 березня-2 квітня 2015 р.); «*Деструктивна пропаганда: шляхи протидії та проблеми відповідальності*» (Київ, 21 травня 2015 р.); «Інформаційні технології та безпека» (Київ, 21 жовтня 2015 р.); «*Теорія і практика віктимології*» (Харків, 12 листопада 2015 р.); «*Інноваційний розвиток і транскордонна безпека: економічні, екологічні, правові та соціогуманітарні аспекти*» (Чернігів, 21 грудня 2015 р.); «*Особливості формування законодавства України: філософсько-правові, історичні та прикладні аспекти*» (Івано-Франківськ, 11–12 березня 2016 р.); «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (Київ, 18 березня 2016 р.); «*Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України*» (Київ, 27 квітня 2016 р.); «Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини» (Братислава, 6-7 травня 2016 р.); «*Теорія і практика юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері*» (Київ, 8 червня 2016 р.); «*Запобігання новим викликам та загрозам інформаційній безпеці України: правові аспекти*» (Київ, 6 жовтня 2016 р.); «*Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання*» (Одеса, 21 жовтня 2016 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження були викладені у 6 публікаціях у фахових виданнях, перелік яких затверджено ВАК України, у тому числі 1 стаття – у міжнародному виданні, а також у тезах 13 доповідей на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Структура та обсяг дисертації. Структура дисертації. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 243 сторінки, у тому числі основний зміст викладено на 175 сторінках. Робота містить 3 додатки на 20 сторінках. Список використаних джерел із 331 найменування розміщений на 34 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність дисертаційного дослідження, визначаються його мета та завдання, детермінуються об'єкт та предмет дослідження, а також методологічний інструментарій його здійснення. Крім того вступ містить елементи наукової новизни дисертаційного дослідження, а також практичну значимість отриманих результатів і особистий внесок здобувача.

Перший розділ дисертаційного дослідження **«Методологія дослідження політико-правових основ забезпечення безпеки людини у медіапросторі»** складається із трьох підрозділів та розкриває загальні аспекти реалізації державної політики в галузі забезпечення інформаційної безпеки людини. В межах розділу проводиться порівняльний аналіз понять та категорій, що формують термінологічний апарат дисертаційного дослідження.

Так, *підрозділ 1.1. «Поняття та тенденції інформаційної політики України»* присвячений дослідженню державної інформаційної політики в умовах розвитку інформаційного суспільства. Встановлено, що вона, окрім організаційно-правових охоплює цілий комплекс заходів, у тому числі безпекових.

Детерміновано основні об'єкти забезпечення інформаційної безпеки окремо для: людини, якими є її свідомість, психічне здоров'я та психоемоційний стан; суспільства – доступ до соціально значимої інформації; держави – захист інформаційного суверенітету. Тому в державі має існувати конкретний політичний напрям, спрямований на організацію та підтримку комунікаційних процесів у суспільстві. Зроблено висновок, що для становлення в Україні інформаційного суспільства необхідно формування багатогранної інформаційної політики з дотриманням балансу між індивідуальними, суспільними та національними інтересами в інформаційній сфері, в тому числі, в частині забезпечення безпеки людини у медіапросторі.

З метою ефективної реалізації інформаційної політики держави автором визначено поняття та основні ознаки медіапростору.

В *підрозділі 1.2. «Основні підходи до визначення сутності та значення інформаційної безпеки людини»* основна увага приділена дослідженню

інформаційної безпеки людини з точки зору реалізації її прав в інформаційно-правових відносинах. Розкривається особливість міжнародно-правового забезпечення інформаційних прав та інформаційної безпеки людини через призму таких нормативно-правових актів як: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 18 грудня 2006 року; Резолюція 59-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН тощо.

Окремо розкрито та проаналізовано інформаційні права людини та правовий режим об'єктів інформаційної безпеки за національним законодавством України. Встановлено, що теоретичним концептом інформаційно-правової політики держави по забезпеченню безпеки людини має стати визначення цінностей, які підлягають убезпеченню державою. Це дасть можливість визначити напрями подальшого розвитку концепції інформаційної безпеки людини, зокрема й у медіапросторі.

Зроблено висновок, що основним напрямком формування інформаційної безпеки людини є створення умов для мінімізації негативних інформаційних впливів. Для цього необхідно, в першу чергу, розробити базу для впровадження в законодавство медіаосвіти, що сприятиме появі грамотного користувача інформаційних послуг.

В підрозділі 1.3. «Безпека людини у медіапросторі як сегмент інформаційної безпеки, її співвідношення з інститутом прав людини» проаналізовано інформаційні права і свободи людини. Визначено, що безпека людини у медіапросторі ґрунтується на праві людини вільно шукати, одержувати і поширювати інформацію та праві людини на захист від неправомірного інформаційного втручання. Визначено правові механізми регулювання відносин щодо обмежень інформаційних прав людини в межах положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Досліджено механізм їх реалізації, розкрито особливості практичного впровадження основних засад інформаційної політики України. Встановлено наявність загроз інформаційній безпеці людини, які пов'язані з прогалинами в національному законодавстві. Зроблено висновок щодо напрямків змін до національного законодавства в контексті правового забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

Другий розділ «Політико-правові заходи протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі» акцентовано на дослідженні нормативно-правових засад та організаційних механізмів реалізації державної політики щодо забезпечення безпеки людини у медіапросторі.

Підрозділ 2.1. «Основні характеристики небезпек та загроз безпеці людини у медіапросторі та політико-правові заходи протидії їм в Україні» містить аналіз поняття «інформаційна війна» та «інформаційні загрози».

Зроблено висновок, що інформаційна безпека людини включає такі вектори, як: забезпечення інформаційних прав і свобод людини і громадянина; захист людини від неправомірного інформаційного втручання; забезпечення національної культурної і духовної ідентичності від неправомірного

втручання; забезпечення дієздатних правових та організаційних механізмів захисту інформаційних прав тощо. Важливим результатом дослідження стало виявлення механізмів реалізації інформаційних загроз та небезпек індивідуальній свідомості, що в подальшому негативним чином впливає на суспільні процеси в цілому.

Підрозділ 2.2. «Класифікація небезпек та загроз безпеці людини у медіапросторі» присвячений проблемам диференціації та детермінації загроз безпеці людини в медіапросторі. Зазначається, що класифікація загроз безпеці людини в медіапросторі дає змогу зробити висновок про рівень інформаційної культури, тобто теоретичної та практичної підготовки людини, за якого досягається захищеність і реалізація її життєво важливих інтересів в умовах інформаційного суспільства.

Зауважується, що здатність держави створити умови для гармонійного розвитку й задоволення потреб людини в інформації незалежно від наявності інформаційних загроз та гарантування, розвиток і використання інформаційного простору в інтересах людини здатне подолати основні негативні прояви та суперечності розвитку даного простору в контексті формування ефективних інструментів попередження небезпек та загроз безпеці людини у медіапросторі.

Основна цінність *підрозділу 2.3. «Політико-правові заходи попередження загроз безпеці людини у медіапросторі»* полягає у тому, що в ньому розглянуто політико-правові заходи попередження загроз безпеці людини у медіапросторі інститутами громадянського суспільства та законодавчою політикою. Безпосереднє сприйняття медіа повідомлення майже не впливає на поведінку. Але ЗМІ можуть досить ефективно впливати на соціальний та культурний контекст, у якому приймаються індивідуальні рішення. Такий стан медіапростору вимагає формування в людини стійких вмінь та навичок до сприйняття, обробки, накопичення та використання інформації, а також належного рівня інформаційної культури. Все це досягається через запровадження медіаосвіти.

Напрямом вирішення проблеми попередження та протидії небезпекам і загрозам безпеці людини в медіапросторі автор вбачає у розробці та прийнятті Закону України «Про медіаосвіту», який має визначити в якості пріоритетного завдання формування медіакультури та медіаграмотності населення.

Третій розділ «Шляхи вдосконалення політико-правових заходів забезпечення безпеки людини у медіапросторі», в якому містяться авторські пропозиції щодо напрямків та механізмів запровадження ефективної моделі правового забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

Зокрема в *підрозділі 3.1. «Концептуальні політико-правові заходи протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі»* сформульовані перспективні напрямки вдосконалення теоретичної моделі безпеки людини у медіапросторі.

Визначено необхідність термінологічної детермінації в частині забезпечення безпеки людини в медіапросторі. Зроблено висновок, що

процеси, які відбуваються у державі в політичній, економічній, соціально-культурній та інших сферах безпосередньо впливають на стан інформаційної безпеки людини та, в кінцевому рахунку, на стан безпеки національної. У той же час, процес формування системи забезпечення безпеки людини у медіапросторі відбувається під впливом багатьох факторів, які необхідно враховувати під час оцінки її реального стану.

Зроблено висновок стосовно необхідності запровадження комплексної системи заходів правового забезпечення безпеки людини у медіапросторі з метою стабілізації національного інформаційного простору. Для цього існує потреба об'єднати політичні та правові напрями діяльності держави.

Доведено необхідність напрацювання концептуальних засад забезпечення безпеки людини у медіапросторі, до яких необхідно долучити модель юридичної відповідальності за посягання на безпеку людини в медіапросторі. В такий спосіб державна інформаційна політика набуде більшої дієвості та досягатиме поставлені цілі в більш оптимальних співвідношеннях часових та ресурсних витрат.

Підрозділ 3.2. «Практичні рекомендації щодо вдосконалення політико-правових заходів протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі» повністю присвячено розробці концептуальних політико-правових заходів протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі. Встановлено, що в рамках системи забезпечення інформаційної безпеки сформувалися три відносно самостійних інститути: медіабезпека, безпека інформаційних технологій, захист інформації від несанкціонованого доступу та витоку. Ці основні складові інституту інформаційної безпеки нормативно об'єднуються в стратегічну концепцію захисту національних інтересів в інформаційному просторі. Напрацювання цього документу є пріоритетною задачею для забезпечення інформаційної безпеки не лише людини, але і держави в цілому.

ВИСНОВКИ

Дисертація є однією із перших у сучасній вітчизняній правовій науці комплексною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання щодо формування теоретико-методологічних положень інформаційно-правової політики, що дозволило сформулювати й методологічно обґрунтувати низку теоретичних положень з інформаційного права в частині протидії загрозам та небезпекам людини в медіапросторі та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань безпеки людини в медіапросторі.

На підставі проведеного дослідження отримані такі головні наукові і практичні результати роботи:

1. Встановлено, що на рівні національного законодавства існує значна прогалина в нормативно-правовому врегулюванні проблем забезпечення безпеки людини в медіапросторі, зокрема, в частині визначення основних

критеріїв її забезпечення та змісту політико-правових заходів протидії медіа загрозам.

Зміст і сутність основних політико-правових напрямів міжнародно-правових документів щодо забезпечення безпеки людини в медіапросторі свідчать про те, що будь-які правові доктринальні положення та механізми впливу на суспільні відносини в медіапросторі повинні гарантуватися державою шляхом імплементації в національне законодавство. Пов'язано це з тим, що інформаційні права як невід'ємний елемент комплексу демократичних прав людини закріплюються на рівні міжнародного права та національного законодавства.

В Конституції України закріплено широкий комплекс прав і свобод людини, визначено її правовий статус в інформаційних відносинах. При цьому пильна увага приділяється питанням інформаційної безпеки, забезпечення якої є найважливішою функцією держави, справою всього Українського народу, що означає гарантію забезпечення інформаційних прав людини, зокрема, право на безпечний медіапростір.

Таким чином, інформаційно-правова політика в сфері безпеки людини повинна визначатись як система інформаційно-правових заходів держави та інститутів громадянського суспільства щодо своєчасного виявлення, запобігання і нейтралізації реальних або потенційних медіа загроз.

2. Сучасні проблеми безпеки людини в умовах розвитку інформаційного суспільства обумовлюють потребу визначення та унормування поняття «медіапростір». Ця потреба викликана наступними основними факторами: появою нових форм суспільних відносин у інформаційній сфері; формуванням нових різновидів медіаджерел; збільшенням кількості інформаційних загроз та масштабів негативного впливу на людину; зменшення ефективності державного впливу на відносини в інформаційному просторі.

Запропоновано тлумачення медіапростору як динамічної віртуальної системи, яка складається з масових дистанційних комунікацій, що функціонує в умовах наявного медіадискурсу, задовольняючи інформаційні потреби споживача. Це надало змогу дійти висновку, що інформаційно-правова політика потребує розширення своєї сфери впливу не тільки щодо забезпечення свободи слова та поширення позитивного іміджу держави на національному та світовому рівнях, а і в багатьох інших напрямках, зокрема, щодо забезпечення свободи та плюралізму ЗМІ (медіаджерел), враховуючи при цьому питання убезпечення населення від негативних медіавпливів.

Заснована на розумінні сутності медіапростору подальша інституалізація правового регулювання інформаційних відносин у цій сфері дасть змогу підвищити ефективність інформаційної безпеки в цілому та, зокрема, безпеки людини в медіапросторі.

Крім того, надано визначення термінів «медіаджерело», «медіа-аддикція» та «інформаційна віктимізація», що створило умови для проведення більш точного та змістовного аналізу процесів, які відбуваються в

медіапросторі в межах дослідження проблем забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

3. Досліджуючи безпеку людини у медіапросторі як базову категорію, запропоновано розглядати її як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, при якому мінімізується завдання їй шкоди шляхом забезпечення своєчасного виявлення, запобігання і нейтралізації реальних або потенційних медіа загроз. При цьому вважається, що реалізація медіа загроз може спричинити негативні наслідки для формування інформаційної основи соціальної поведінки людини, зокрема, спричинити погіршення функціонування організму, свідомості, психіки людини тощо. Таким чином, основним об'єктам забезпечення безпеки людини в медіапросторі можна назвати її життя та здоров'я.

Важливим аспектом є те, що запропоноване визначення дозволяє з'ясувати структурне наповнення категорії «безпека людини в медіапросторі» через виокремлення її ознак та визначення можливих напрямів інформаційно-правової політики щодо її забезпечення.

Проведений порівняльний аналіз таких категорій як «інформаційна війна», «інформаційні небезпеки», «інформаційні загрози», «інформаційна зброя» дозволив зробити висновки стосовно необхідності диференціації медіа загроз з метою організації ефективної протидії.

Результати аналізу специфіки медіа загроз надали підстави запропонувати систему їх класифікації. З'ясовано, що можливий комплекс загроз представляє собою складну систему з множинністю різнорівневих зв'язків, що обумовлює необхідність формування відповідної складної системи забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

Проведені дослідження щодо визначення категорії «безпека людини в медіапросторі» та класифікація медіа загроз підтверджують поширену думку щодо сприйняття проблеми безпеки людини як складного комплексного явища, яке повинно досліджуватись різними науками. Отже, полідисциплінарні дослідження феномену безпеки людини в медіапросторі є необхідними для проведення системних правових досліджень в цій сфері.

4. В роботі поділяється думка вчених-юристів в частині того, що найбільш ефективним засобом реалізації положень інформаційно-правової політики є формування якісних та дієвих правових механізмів забезпечення та гарантії інформаційних прав в сфері безпеки людини в медіапросторі. Особливість медіапростору полягає в його глобалізованому характері, що потребує врахування потенційних медіа загроз закордонного походження.

Тому пропонується право людини на безпечний медіапростір розглядати в контексті міжнародних документів, зокрема, в контексті Доповіді ПРООН про розвиток людини (1994 р.), тому що це право є складовою особистої безпеки людини.

Іншими міжнародно-правовим документам, положення яких потрібно враховувати, є Загальна декларація прав людини та європейська

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод тому, що в них на міжнародному рівні визначаються основні інформаційні права людини. Відповідно до положень цих міжнародних актів інформаційні права можна поділити на дві основні групи: право на доступ до інформації та право на поширення інформації. В частині забезпечення безпеки людини в медіапросторі визначну роль відіграють правові механізми регулювання відносин щодо обмеження права на поширення інформації.

В роботі з метою реалізації проекту Концептуальних засад політико-правових заходів протидії загрозам та впливам на інформаційну безпеку людини та суспільства у медіапросторі в Україні запропоновано розробити правові механізми регулювання відносин щодо обмеження права на поширення інформації. Це може бути здійснено шляхом внесення змін в інформаційне законодавство, зокрема, в закон України «Про інформацію» та в закони, які регламентують діяльність ЗМІ в частині визначення класифікації інформаційних прав і свобод людини за певними критеріями, формування виключного переліку випадків та підстав обмеження інформаційних прав і свобод людини в межах положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., визначення чітких правових гарантій захисту прав і свобод людини в медіапросторі.

5. Запропоновано теоретичну модель забезпечення безпеки людини в медіапросторі, яка дозволяє на основі єдиного методологічного підходу напрацювати відповідні пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства, з огляду на уразливий стан інформаційної безпеки держави в цілому. Запропонований підхід закладає підґрунтя щодо створення системної та гармонізованої правової бази для забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

Формування правової бази повинно відбуватись на основі єдиних теоретико-методологічних положень з метою розробки і прийняття цілісного і узгодженого законодавства з питань забезпечення безпеки людини в медіапросторі, створення правового механізму координування діяльності органів держави та інститутів громадянського суспільства; правової регламентації діяльності органів державної влади та неурядових організацій в частині реалізації інформаційних прав людини; формування правових підстав здійснення контрольно-наглядової діяльності за станом безпеки людини в медіапросторі.

6. На основі теоретичного визначення безпеки людини в медіапросторі як складової інформаційної безпеки людини зроблено висновок, що в механізмі забезпечення даного виду особистої безпеки людини можна виділити три основні елементи: організаційно-правовий: нормативне закріплення та впорядкування правового механізму регулювання інформаційних відносин в медіапросторі, управління інформаційними ресурсами та підвищення ефективності їх використання у медіапросторі; інформаційно-технічний: розвиток інформаційної інфраструктури, технічних

засобів передачі, обробки, зберігання та захисту інформації тощо; психолого-педагогічний: формування духовно-моральних цінностей, розвиток особистісних навичок саморегуляції тощо.

Запропонована диференціація дозволяє розглядати механізм забезпечення безпеки людини у медіапросторі як наскрізний елемент особистої безпеки людини, функціонально співвідносити інформаційні права і свободи з якістю життя людини, відчуттям нею захищеності, її ціннісними орієнтирами, потребами, інтересами і прагненнями людини, її розвитком і самореалізацією.

7. На підставі диференціації основних загроз безпеці людини в медіапросторі, а також аналізу основних недоліків інформаційно-правової політики держави у цій сфері було розкрито механізм дії загроз на стан безпеки людини в медіапросторі на національному рівні. Завдяки чому було з'ясовано напрями політико-правових заходів протидії загрозам та впливам на інформаційну безпеку людини та суспільства у медіапросторі в Україні. При цьому, в якості мети цих заходів визначено створення організаційно-правових механізмів реалізації державної інформаційно-правової політики з питань забезпечення безпеки людини у медіапросторі.

З урахуванням вищезазначеного, а також виходячи з теоретичних положень, отриманих в роботі, зокрема, в частині: визначення категорії «безпека людини в медіапросторі» та формування теоретичної моделі безпеки людини в медіапросторі; тлумачення сутності медіапростору, визначення змісту інформаційно-правової політики України в сфері безпеки людини в медіапросторі, аналізу специфіки та розробка класифікації медіа загроз, запропоновано проект Концептуальних засад політико-правових заходів протидії загрозам та впливам на інформаційну безпеку людини та суспільства у медіапросторі в Україні, положення яких було використано в законотворчій діяльності при опрацюванні проектів законів про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань інформаційної безпеки та при підготовці матеріалів до парламентських слухань з питання «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України».

Зазначений проект Концептуальних засад дозволить в подальшому сформулювати на системному рівні пропозиції щодо внесення змін в національне інформаційне законодавство, що створить умови для забезпечення безпеки людини в медіапросторі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Головка О.М. Право людини на безпечне інформаційне середовище в контексті природних прав людини. *Правова інформатика*. 2014. № 4 (44). С. 79-85.

2. Головка О.М. Інформаційна віктимізація у медіапросторі. *Інформація і право*. 2015. № 3 (15). С. 49-55.

3. Головка О.М. Інформаційна віктимізація як наслідок формування медіа-аддикцій. *Право України*. 2016. № 4. С. 167-173.

4. Головка О.М. Міждисциплінарні підходи до визначення дефініції «медіапростір». *Юридична Україна*. 2016. № 9-10. С. 87-95.

5. Головка О.М. Медіапростір: особливості юридичного визначення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. Вип. № 4. С. 65-69. URL: http://lsej.org.ua/4_2017/17.pdf (дата звернення: 20.11.2017).

***У зарубіжних виданнях та наукових виданнях України,
які зареєстровані у міжнародних наукометричних базах:***

6. Golovko O. M. Media victimization issue: paradox of modern society. *Leges et Viata*. 2016. № 9/2 (297). С. 31–33.

Тези доповідей на міжнародних конференціях, семінарах, круглих столах, що додатково розкривають основні результати дослідження:

7. Головка О.М. До проблеми виявлення реальних та потенційних медіа загроз в інформаційному просторі України. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави*: зб. матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 березня 2015 р.). Київ: Центр навч., наук. та період. видань НА СБ України, 2015. С. 409-412.

8. Головка О.М. До окремих питань реалізації безпечного інформаційного середовища в сучасному медіапросторі України. *Ukraine – EU. Modern technology, business and law: collection of international scientific papers: in 2 parts. Part 2. Modern engineering. Sustainable development. Innovations in social work: philosophy, psychology, sociology*, Chernihiv, Ukraine, 30 March – 2 April, 2015. Chernihiv: CNUT, 2015. P. 258-260.

9. Головка О.М. До деяких аспектів медіа впливу на індивідуальну та суспільну свідомість. *Деструктивна пропаганда: шляхи протидії та проблеми відповідальності*: мат. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 травня 2015 р.). Київ: ТОВ «ІВА», 2015. С. 131-134.

10. Головка О.М. Закони функціонування інформаційного суспільства: філософсько-антропологічний вимір. *Информационные технологии и безопасность*: зб. матер. XV Международной научн.-практ. конференции (м. Київ, 21 жовтня 2015 р.). Київ: ИПРИ НАН Украины, 2015. С. 50-53.

11. Головка О.М. Інформаційна віктимізація як передумова формування соціального дискурсу. *Теорія і практика віктимології*: зб. матеріалів Всеукр. конфер. для студентів, аспірантів, ад'юнктів, здобувачів, присвяченої 50-річчю з дня заснування кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права (м. Харків, 12 листопада 2015 р.). Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. С. 248-250.

12. Головка О.М. Соціокультурні виміри медіа дискурсу. *Інноваційний розвиток і транскордонна безпека: економічні, екологічні, правові та*

соціогуманітарні аспекти: зб. матер. IV наук.-практ. інтернет-конференції студентів та молодих вчених (м. Чернігів, 21 грудня 2015 р.). Чернігів: ЧНТУ, 2015. С. 700-702.

13. Головка О.М. Футурологічні концепції інформаційного суспільства Елвіна Тоффлера та Йонезі Масуди. *Особливості формування законодавства України: філософсько-правові, історичні та прикладні аспекти*: зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 11–12 березня 2016 р.). Івано-Франківськ, 2016. С. 208-211.

14. Головка О.М. Деструктивні медіавпливи: до питання криміналізації. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави*: зб. матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 березня 2016 р.). Київ: Нац. акад. СБУ, 2016. С. 78-81.

15. Головка О.М. Попередження деструктивних впливів як напрям інформаційної політики. *Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України*: круглий стіл (м. Київ, 27 квітня 2016 р.). Київ, 2016. С. 84-88.

16. Golovko O.M. Information policy of Ukraine: prospects and threats. *Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини*: мат. Міжнародної науково-практичної конференції (м. Братислава, Словацька Республіка, 6-7 травня 2016 р.). Братислава, 2016. С. 38-40.

17. Головка О.М. До деяких питань медіабезпеки уразливих категорій населення України. *Теорія і практика юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері*: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 8 червня 2016 р.). Київ: НДПП НАПрН України, Апарат РНБО України, КНДІСЕ Мінюсту України, НТУУ «КПІ», 2016. С. 43-47.

18. Головка О.М. Медіапростір як ключовий сегмент інформаційної війни. *Запобігання новим викликам та загрозам інформаційній безпеці України: правові аспекти*: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 6 жовтня 2016 р.). Київ: НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Вид-во «Політехніка», 2016. С. 121-125.

19. Головка О.М., Савінова Н.А. Вплив на людську свідомість в медіапросторі як інформаційна загроза сучасності. *Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання*: мат. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 жовтня 2016 р.). Одеса: ОДУВС, 2016. С. 24–26.

АНОТАЦІЇ

Головка О.М. Інформаційно-правова політика України у сфері безпеки людини у медіапросторі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Київ, 2018.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемам забезпечення безпеки людини в медіапросторі. Розробляється сутнісне розуміння державної інформаційно-правової політики в умовах нових геополітичних викликів та соціально-економічної ситуації в Україні. Встановлюється за мету визначити основні небезпеки та загрози безпеці людини в медіапросторі, проаналізувати якість правового впливу на процеси їх подолання та мінімізації, а також напрацювання заходів спрямованих на підвищення ефективності інформаційно-правової політики України в медіапросторі. В роботі розкривається методологія дослідження політико-правових основ безпеки людини в медіапросторі та робиться акцент на сучасному політико-правовому інструментарії, що знаходиться в розпорядженні органів державної влади в Україні.

Проведено комплексний аналіз поняття інформаційно-правової політики України, розкрито основні напрямки та тенденції її реалізації. Визначено проблеми сучасного стану запровадження тих чи інших організаційно-правових заходів. Вагомий внесок автора дослідження вбачається в розробці низки концептуальних термінів та понять, зокрема щодо уточнення поняття «безпека людини в медіапросторі», «медіапростір», «інформаційна віктимізація» тощо. Зроблено окремі спроби детермінувати складові безпеки людини в медіапросторі та систематизувати знання стосовно основних безпекових категорій «небезпека», «загрози», «впливи» тощо.

Важливим напрямком роботи є напрацювання концептуальних засад політико-правових заходів протидії загрозам та впливам на інформаційну безпеку людини та суспільства у медіапросторі в Україні, оцінка сучасного стану запровадження інформаційно-правової політики України. Визначені основні характеристики небезпек та загроз медіа-безпеці людини та політико-правові заходи протидії їм в Україні. Розроблена класифікація загроз безпеці людини у медіапросторі. Визначено напрямки та інструменти попередження небезпек і загроз людини у медіапросторі та інструментів захисту від них. В роботі розкриваються слабкі місця та недоліки сучасної безпеки людини в медіапросторі та правових аспектів її забезпечення. Проводиться аналіз правового регулювання інформаційних відносин та ступеню державного гарантування інформаційних прав та свобод людини.

Запропоновано прогресивні шляхи вдосконалення політико-правових заходів забезпечення безпеки людини у медіапросторі. Розроблено концептуальні політико-правові заходи протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі. Віднайдено та обґрунтовано способи підвищення ефективності практичних засобів вдосконалення політико-правових заходів протидії небезпекам та загрозам безпеці людини у медіапросторі.

Ключові слова: інформаційна безпека, інформаційне суспільство, медіапростір, інформаційна війна, інформаційні правовідносини, державна інформаційна політика, інформаційні права людини.

Головко О. М. Информационно-правовая политика Украины в сфере безопасности человека в медиапространстве. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. Научно-исследовательский институт информатики и права Национальной академии правовых наук Украины, Киев, 2018.

Диссертационное исследование посвящено проблемам обеспечения безопасности человека в медиапространстве. Разрабатывается понимание государственной информационно-правовой политики в условиях новых геополитических вызовов и социально-экономической ситуации в Украине. Устанавливается целью определить основные опасности и угрозы безопасности человека в медиапространстве, проанализировать качество правового влияния на процессы их преодоления и минимизации, а также наработки мероприятий, направленных на повышение эффективности информационно-правовой политики Украины в медиапространстве. Большой вклад автора исследования видится в разработке ряда концептуальных терминов и понятий, в частности относительно уточнения понятия «медиабезопасность человека», «медиапространство», «информационная виктимизация» и другие. Сделаны отдельные попытки детерминировать составляющие безопасности человека в медиапространстве и систематизировать знания по основным категориям безопасности «опасность», «угрозы», «влияния» и другие.

Предложено прогрессивные пути совершенствования политико-правовых мер обеспечения безопасности человека в медиапространстве. Разработаны концептуальные политико-правовые меры противодействия опасностям и угрозам безопасности человека в медиапространстве.

Ключевые слова: *информационная безопасность, информационное общество, медиапространство, информационная война, информационные правоотношения, государственная информационная политика, информационные права человека.*

Golovko O.M. Information legal policy of Ukraine in the sphere of human safety in the mediaspace. – Manuscript.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Scientific Research Institute of Informatics and Law of the National Academy of Law Sciences of Ukraine. – Kyiv, 2018.

The dissertation is devoted to the problems of human safety in the media space. An essential understanding of the state information legal policy is developed according to the conditions of new geopolitical challenges and socio-economic situation in Ukraine. The purpose is to identify the main dangers and threats to the human safety in the media space, to analyze the quality of legal influence on the processes of their overcoming and minimization and to develop of measures aimed

at increasing the effectiveness of Ukraine's information legal policy in the media space. The paper reveals a methodology of researching the political and legal foundations of human safety in the media space and emphasizes the modern political and legal tools which are available for the state bodies in Ukraine.

The comprehensive analysis of the notion of information legal policy of Ukraine is conducted, the main directions and trends of its realization are revealed. The problems of the current state of introduction certain organizational and legal measures are determined. Significant contribution of the author of the research is in the development of conceptual terms and concepts, regarding the clarification of the concept of «personal media safety», «media space», «information victimization» etc. Individual attempts have been made to determine the components of human safety in the media space and to systematize knowledge about the main security categories as «dangers», «threats», «effects», etc.

An important area of work is the development of conceptual basis of political and legal measures for preventing threats and effects of personal and public information safety in the media space in Ukraine, assessment of the current status of introduction the information legal policy of Ukraine. The main characteristics of the dangers and threats for the personal media safety and the political legal measures of preventing them in Ukraine are determined. The classification of threats to human safety in the media space has been developed. The directions and tools for the prevention of dangers and threats of a personal safety in the media space and tools of protection from them are determined. The work reveals the weaknesses and shortcomings of modern human safety in the media space and the legal aspects of its provision. An analysis of the legal regulation of information relations and the degree of state guarantee of information rights and freedoms are carried out.

The progressive ways of improving the political legal measures for ensuring human safety in the media space are proposed. Conceptual policy legal measures to counter the dangers and threats for human safety in the media space have been developed. The ways of increasing the effectiveness of practical means of improving political and legal measures to counter threats and threats to human safety in the media space have been found and substantiated.

Key words: *information safety, information society, media space, information warfare, information legal relations, state information policy, information human rights.*

Гарнітура Таймс. Формат 60x84/16.
Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 30.01.2018. Замовлення 469.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.
«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (068) 126-49-26
E-mail: lesya3000@ukr.net